

SIY102U - TÜRK SİYASAL HAYATI

Ünite 2: Tek Partili Dönem (1923-1946)

ATATÜRK DÖNEMİNDEKİ SİYASAL GELİŞMELER

Halk Fırkasının Kuruluşu, Birinci Meclis döneminin sonlarına doğru 1922'de Mustafa Kemal Paşa barış sağlanınca halkçılığa dayanan bir parti kuracağını açıklamıştır. Bu partiyi kurmak üzere izlediği mantık şöyledir: Parti; iktisat amacına dayanarak kurulur, bütün milletlerin çıkarını temsil edecektir, köylünün çıkarını gözetirken sanayicinin hakkını da verecektir, orta ve büyük tüccara destek verecek, işçiyi köylüden ayırmanın kollayacaktır. Mustafa Kemal Paşa 8 Nisan 1923'te Halk Fırkasının kurulacağını açıklayarak Dokuz Umde bildirisini yayımladı. Dokuz Umde: ulusal egemenliğe bağlılık, saltanatın kaldırılması kararının değiştirilemeyeceği, iç güvenlik ve asayişin sağlanması, mahkemelerin hızlı işlemesi, alınacak ekonomik ve toplumsal önlemler, zorunlu askerlik süresinin kısaltılması, yedek subaylara, malul gazilere, emekli, dul ve yetimlere yardım edilmesi, bürokrasinin düzeltilmesi ve bayındırlık işleri için ortaklıklar kurulmasını içermektedir. 11 Eylül'de parti başkanlığına seçildi. Cumhuriyetin ilanından sonra cumhurbaşkanlığına seçilince 19 Kasım'da İsmet (İnönü) Paşa'yı Halk Fırkası Reis vekilliğine atadı.

Cumhuriyetin İlanı, birinci TBMM 1921 Anayasası'nın egemenliği kayıtsız şartsız millete veren birinci maddesi cumhuriyetin habercisiydi. 11 Ağustos 1923'te ikinci meclis cumhuriyeti ilan etme görevini üstlendi. Mustafa Kemal Paşa Çankaya'da verdiği yemekte 28 Ekim günü "Yarın cumhuriyeti ilan edeceğiz" açıklamasını yaptı. 29 Ekim'de Halk Fırkası Meclis grubu toplanarak Anayasa'dan kaynaklı sorunun çözümü için değişiklikleri içeren önergesini açıklayarak önce Halk Fırkası Meclis grubu sonra da TBMM Genel Kurulu bazı maddelerin değiştirilmesini benimseyerek cumhuriyet resmen ilan edilmiş oldu. Anayasanın birinci maddesinde yapılan değişiklikle Türkiye devletinin yönetim biçiminin cumhuriyet olduğu vurgulandı. İkinci maddede ise Türkiye devletinin dininin İslam, dilinin ise Türkçe olduğu belirtildi. Aynı gün yapılan oylamada 158 milletvekillinin oyu ile Mustafa Kemal Paşa Cumhurbaşkanı seçildi. Cumhuriyetin ilanından sonra İstanbul basınında halifenin konumunun belirsizliği ile yazılar çıkınca İstanbul'a bir İstiklal Mahkemesi gönderildi.

Halifeliğin Kaldırılması, 1 Kasım 1922'de TBMM kararı ile Osmanlı padişahlarının elinde olan saltanat ve halifelik makamları birbirinden ayrılarak 18 Kasım 1922'de meclis Şehzade Abdülmecid Efendi'yi halife seçti, 16 ay süren bu halifelikten sonra halifelik makamı da kaldırdı. 1924 yılı mali bütçe görüşmeleri sırasında halifeye ait ödenekler ele alınırken cumhuriyetin esaslarına aykırı olduğu fikirleri dile getirildi. 2 Mart 1924'te Halk Fırkası Meclis Grubu konuyu kendi içinde tartıştı ve radikal fikirliler cumhuriyet rejimi içinde halifeliğin yeri olmadığını savunurken bazı milletvekilleri bu kurumun Türkiye için gerekli olduğunu böyle bir karar alınmasının İslam dünyasını üzeceğini ve

İngiltere'yi sevindireceğini belirttiler. Konu mecliste gündeme getirildi. İsmet Paşa bu kurumun iç ve dış politika açısından Türkiye'ye hiç bir yararının olmadığını ve Kurtuluş savaşında halifelik makamının Anadolu davasını desteklemediğini hatta aleyhe hareket ettiğini söyledi. Tartışmalardan sonra meclis halifeliğin kaldırılmasına karar vererek aynı günün gecesi Halife Abdülmecid'i yurttan çıkardı. Şeriye ve Evkaf Vekâleti kaldırılıp yerine Başbakanlığa bağlı Diyanet İşleri Reisliği ile Vakıflar Umum Müdürlüğü Örgütleri kuruldu. Tevhid-i Tedrisat Kanunu çıkartılarak ülkede eğitim öğretim birliğinin sağlanması amaçlandı. Bu yasayla bütün okullar Maarif Vekâletine bağlanarak bütün medreseler kapatıldı. 20 Nisan 1924'te yeni anayasa kabul edildi. Yürütme yetkisi Cumhurbaşkanı ve Başbakana yasama yetkisi meclise yargı yetkisi ise bağımsız mahkemelere verildi.

Terakkiperver Cumhuriyet Fırkasının Kuruluşu, halk fırkası içinde bulunan muhalif milletvekilleri zamanla muhalefet partisinden istifa ederek 17 Kasım 1924'te Terakkiperver Cumhuriyet Fırkasını kurdular. Halk fırkasındaki ilk huzursuzluk Menteşe mebusu Esat Efendi'nin verdiği soru önergesi oldu. Bu arada Kazım Karabekir ve Ali Fuat Cebesoy Paşa askeri görevlerinden istifa ederek meclis toplantılarına katılmaya başladılar. Mustafa kemal bu istifaları "paşalar komplosu" olarak nitelendirse de istifalar devam etti. Yeni bir parti kurulacağı açığa çıkınca Halk Fırkası başına "cumhuriyet" sözcüğü eklendi. 17 Kasım'da Kazım Karabekir Paşa başkanlığında TpCF kuruldu. Parti beyannamesinde demokrasi, liberalizm ve genel özgürlükler kavramlarına önem verildi.

Şeyh Said Ayaklanması ve Takrir-i Sükûn Kanunu, 13 Şubat 1925'te Piran köyünde patlayan silahlar Doğu Anadolu'da ayaklanma başlattı ve Türkiye'nin siyasal yaşamında değişime yol açtı. Eşkîya oldukları ileri sürülen ve halkı İslam adına ayaklanmaya çağıran bir bildiri yayımlayan Şeyh Said'e bağlı on kişi hükümet kuvvetleriyle çatıştı. Aşiretlerin desteğiyle Diyarbakır ve Muş ve Elazığ'ın bazı bölgeleri ayaklanmacılar tarafından ele geçirildi. Sonrasında Mustafa Kemal Paşa'nın isteği üzerine Fethi Okyar başbakanlıktan istifa etti ve İsmet İnönü başbakan oldu. İrtica ve isyanlara karşı maddeler içeren Takrir-i Sükûn Kanunu mecliste oy birliği ile kabul edildi. Aynı gün Şark İstiklal Mahkemeleri kurularak idam cezaları uygulanmaya başlandı ve muhalif gazeteler kapatıldı. Şeyh Said ve adamları 28 Haziran'da ölüm cezasına çarptırıldı. Takrir-i Sükûn 4 yıl yürürlükte kaldı ve 1929'da kaldırıldı.

7 Mart'ta yapılan seçimlerle Şark İstiklal Mahkemeleri üyeleri belirlendi ve başkanlığa Mazhar Müfit Bey getirildi. Ayaklanmayı dolaylı olarak kısıktığı gerekçesiyle Şark İstiklal Mahkemesi TpCF'nin görev bölgesi içindeki bütün şubelerini kapatma kararı aldı. 3 Haziran'da ise Takrir-i Sükûn'a dayanarak partinin tamamen kapatılmasına karar verildi ve muhalif basına yönelik tutuklama kararları alındı. Partinin kapatılması ve

muhafif basının susturulmasıyla Türkiye’de çok partili hayat kesintiye uğradı. Şark İstiklal Mahkemesinin çalışmalarına 1927’de son verildi.

İzmir Suikastı ve Muhalefetin Sonu, 1926 yılında bir grup kiralık katilden oluşan çete İzmir’de Mustafa Kemal Paşa’ya suikast planladıkları gerekçesiyle tutuklandı. Cumhurbaşkanı’nın İzmir’e gelişinin bir gün ertelenmesi ve çete üyelerinden Giritli Şevki’nin suikast planını ihbar etmesiyle suikast önlendi ve üyeler silahlarıyla ele geçirildi. Hükümet Ankara İstiklal Mahkemesini suikastın sorumlularını yargılamakla görevlendirdi. İçinde İsmet Paşa ve ünlü komutanların da yer aldığı 100’den fazla kişi tutuklandı. Ardından darbe girişiminin planlandığı düşüncesi hâkim olan suikast girişimi sonrası, tutuklananlar; plan içinde olan çete üyeleri, eski TPCF mensupları, Eski İkinci grup üyeleri ve Eski İttihat ve Terakki Cemiyetinin önde gelenleriydi. Mahkeme sonun 15 kişinin infazına karar verildi. Pek çok hapis cezası uygulandı.

Cumhuriyet Halk Fırkası’nın İkinci Kurultayı ve Nutuk, 1927 seçimlerinden hemen sonra Cumhuriyet Halk Fırkası’nın ikinci büyük kurultayı toplandı. Kurultay’da ilkeleri sistemleştiren ve bunların değiştirilemeyeceğini belirten Mustafa Kemal’i değişmez başkanlığa getiren nizamname kabul edildi. Laiklik ilkesi ilk kez yer alırken partinin cumhuriyetçi, laik, halkçı ve milliyetçi bir cemiyet olduğu belirtildi. Kurultay’da Mustafa Kemal Paşa uzun zaman üzerinde çalıştığı ünlü nutkunu günde ortalama 6 saat kürsüde kalarak 6 günde tamamladı. Nutuk o günden beri Türkiye Siyasal tarihinin en önemli belgesi olarak kabul edilir. Nutuk’un ilk cildi Mustafa Kemal Paşa’nın 1919’da Samsun’a çıkmasından, birinci meclisin açılmasına kadar olan dönemi, ikinci cilt meclisin açılışından 1927’e kadar olan kısmı kapsarken, üçüncü ciltte ilk iki ciltte yer alan olaylarla ilgili önemli belgelere ayrılmıştır. Nutuk esas olarak, Mustafa Kemal Paşa’nın gözünden Milli Mücadele döneminin tarihidir. Mustafa Kemal Paşa’nın Samsun’a çıkmasıyla başlayan Nutuk “Türk Gençliğine Hitabe” ile sona erer. Bu ünlü hitabede, Mustafa Kemal Paşa, Türk bağımsızlığını ve Türk Cumhuriyeti’ni Türk gençliğine kutsal bir armağan olarak bıraktığını ve Türk gençliğinin birinci ödevinin Türk bağımsızlığı ve Türk Cumhuriyeti’ni sonsuza değin korumak ve savunmak olduğunu belirtir.

Tek Parti Yönetiminde Geçici Yumuşama: Serbest Cumhuriyet Fırkasının Kuruluşu, 1920’li yılların sonunda bütün muhalif odaklar susturulmuş ve katı bir tek parti yönetimi kurulmuştu. Dünya ekonomik krizden geçerken hükümeti eleştirecek bir muhalefet olmasını isteye Mustafa Kemal Paşa, 1930 yılında bu görevi üstlenecek bir muhalefet partisi kurulmasına karar vererek Ali Fethi Bey’e kurulacak partinin başına geçmesini önerdi. 12 Ağustos’ta Serbest Cumhuriyet Fırkası kuruldu (SCF). Mustafa Kemal Paşa, partinin isminden kaç milletvekillinin olacağına fikir önderliği yaptığı için danışıklı ve yapay güdümlü kurulduğu düşünülen parti

liberal bir siyasi programı benimsedi. Yalnızca hükümeti eleştirmek ve denetlemek amacıyla kurulan parti kısa sürede ilgi odağı ve alternatif iktidar olarak görülünce partinin kapatılması hızla gerçekleşti. SCF’nin İzmir mitingi öncesi CHF’nin parti binasının taşlanması gibi olaylar yaşanınca Cumhurbaşkanlığı tarafsızlığını bozarak açık biçimde CHF’ den yana tavır kodu. Sonbahar belediye seçimlerinde halktan büyük oy alan SCF Mustafa Kemal Paşa ile siyasi bir mücadeleye girmek istemediğini belirterek 17 Kasım 1930’da kendini feshettiğini açıkladı.

SCF’nin feshinden, sonrasında kurulan Ahali Cumhuriyet Fırkasının yasaklanmasından ve başka parti kurma girişimlerinin engellenmesinden sonra düşünce-kültür alanlarını da tek partiye bağlı kılmak adına CHF’den bağımsız olarak sürdürülen tüm sosyal ve kültürel örgütler parti bünyesinde birleştirilerek CHF’nin görece özerkliği de kaldırılarak parti ile devlet bütünleştirildi. İlk olarak güne kadar desteklenen Türk Ocakları 10 Nisan 1931’de Ankara’da toplanan olağanüstü kongresinde feshedilerek tüm mallarının CHF’ye devredilmesine karar verildi. Bir yıl sonra Türk Ocakları’nın yerini CHF’ye bağlı olarak çalışan Halkevleri aldı. Kemalist inkılabının temel ilkeleri doğrultusunda faaliyetler yürüten ve okuma-yazmadan güzel sanatlara kültürel faaliyetler gösteren Halkevleri ve Halkodaları Demokrat Parti Döneminde 1951’de kapatıldı.

Türk Kadınlar Birliği de faaliyetlerine başkanı bulunan Latife Bekir’in artık birliğe ihtiyaç kalmamıştır açıklamasıyla feshedilmiştir. Türk Mason Locaları da 1935’te hükümetin isteği üzerine faaliyetlerine son vermiştir. 1936’da Talebe Birliği ve Türk Spor Kurumu CHF’ye bağlandı. 1931 tarihli Basın Kanunu ile hükümete gazete-dergi kapatma yetkisi tanınarak basın yayın hayatı da tek sesli hale geldi. Eğitim alanında ise İstanbul Darülfünunun kapatılarak yerine Milli Eğitim Bakanlığına bağlı yeni üniversite kurulmasına karar veren TBMM “1933 Üniversite Reformu” ile çok sayıda öğretim üyesinin işine son vermiştir.

1935’te toplanan CHP’nin Dördüncü Büyük Kurultayı’nda “parti, kendi bağrından doğan hükümet örgütü ile kendi örgütünü birbirini tamamlayan bir birlik tanır” şeklindeki hükümlerle parti-devlet bütünleşmesi adına büyük adımlar atılmıştı. 1936 yılında partinin görünüşteki özerkliği de ortadan kaldırılarak genel sekreter Recep Peker görevinden uzaklaştırıldı. İçişleri Bakanlığı ile genel sekreterlik birleştirildi. Memurin kanununda ise bir değişiklik yapılmasına gerek duyulmamıştı. 1937’de yapılan Anayasa değişikliği ile 6 ok anayasal olarak devletin ilkeleri haline getirilerek parti-devlet bütünleşmesi tamamlandı.

Fethi Okyar hükümetinin üç buçuk aylık görevi dışında cumhuriyetin ilanında beri başbakanlık görevi yapan İsmet İnönü 1937’de Atatürk ile anlaşmazlığa düştü. Bunun üzerine başbakanlıktan izinli olarak ayrılan İnönü’nün yerine Celal Bayar görevi üstlendi. Çok geçmeden İnönü’nün istifası ile görev asaleten Celal Bayar’a geçti. Yine 1937’de Atatürk’ün sağlığı bozuldu ve 1938’de

SIY102U - TÜRK SİYASAL HAYATI

Ünite 2: Tek Partili Dönem (1923-1946)

hastalığı iyice ilerledi. 15 yıllık genç Cumhuriyetin, ilk ve tek Cumhurbaşkanı Mustafa Kemal Atatürk'ün 10 Kasım 1938'de hayata veda etmesinin ardından yapılan seçimle milletvekillerinin tamamının oyunu alan İsmet İnönü Türkiye'nin ikinci cumhurbaşkanı seçildi.

İNÖNÜ DÖNEMİ VE ÇOK PARTİLİ HAYATA GEÇİŞ

İkinci Dünya savaşı sorunları içinde geçen İnönü'nün cumhurbaşkanlığı döneminde Atatürk dönemi politikaları sürdürüldü. Dönem boyunca başbakanlık görevini sırasıyla Celal Bayar, Refik Saydam ve Şükrü Saraçoğlu yürüttü. Önemli gelişmeler dış politikalarda daha çok yaşandı. İkinci dünya savaşının dışında kalmak için denge politikası izlenirken 1939' Hatay'ın Türkiye'ye katılması bu dönemde olmuştur. Ekonomik alanda birçok karar alınırken, 1940'ta köy enstitüleri kurulmuştur.

İkinci Dünya Savaşı'nın müttefiklerin lehine dönmesinden sonra Türkiye; Almanya ve Japonya'ya 1945'te savaş ilan ederek rejim değişikliğine gitti. Rejim değişikliğinde uluslararası gelişmelerin önemli payı oldu. Sovyetler birliğinin saldırmazlık anlaşmasını devam ettirmeyeceğini belirterek üstüne bazı isteklerde bulunarak Montrö Sözleşmesinin yeniden imzalanmasını istedi. Sovyet tehdidi ile karşı karşıya kalan Türkiye Birleşmiş Milletlerin kurucu üyesi olarak tek partili sistemin yumuşatılması ile ilgili kararlar alarak batının desteğini almayı amaçladı. Sonrasında bir muhalefet partisi kuruldu siyasi hayatın akışı CHP'nin elinden çıktı ve 1950'de iktidarın Demokrat Partiye geçmesiyle dönem kapandı.

CHP içindeki muhalefet Çiftçiye Topraklandırma Kanunuyla ilgili meclis görüşmeleri sırasında açığa çıktı ve Demokrat Partinin kurulmasıyla sonuçlandı. 1945'te ilk olarak ele alınan yasa ihtiyacı bulunan çiftçiye toprak verilmesini öngörüyordu. Devlete ait olup kullanılmayan, vakıf belediyelere ait topraklardı bunlar. Özel kişilere ait belli sınırın üstündeki toprakların kamulaştırılması maddesi ise CHP'nin içindeki büyük toprak sahiplerinin yasaya şiddetle karşı çıkmasına yol açtı. 1945 Bütçe Kanunu görüşülürken ülkenin ekonomik durumu başta Adnan Menderes olmak üzere muhalif milletvekillerince eleştirildi. ÇTK görüşmeleri sürerken "Dörtlü Takrir" olarak bilinen ünlü önerge meclise verildi. Anayasanın demokratik ruhundan uzaklaştığı öne sürüldü. Mecliste reddedilen önerge muhaliflerin CHP'den kopmasına yol açtı. Menderes ve Köprülü'nün önergeyi basında yayınlaması üzerine CHP yönetimi tarafından partiden çıkarıldı. Bayar istifa ederken Koraltan da partiden çıkarıldı. Ayrılanlar Demokrat Parti'yi kurarak Türkiye'nin siyasi yaşamında yeni bir döneme damga vurdular.

Dörtlü Takrir'i imzalayarak kendini CHP'nin dışında bulan Bayar, Menderes, Köprülü ve Koraltan Demokrat Partiyi (DP) kurdular. Siyasal alanda liberalleşme politikası benimsenirken yönetimin halkın buyruğu ve denetiminde olması isteniyordu. CHP, başlangıçta yeni

partiyi olumlu karşılarken Demokrat Partinin kısa sürede güçlenmesiyle iktidar partinin tavrı sertleşmeye başladı. Buna rağmen DP, CHP'ye karşı yumuşak tavrını sürdürdü.

Tek partili rejim altında yapılan son genel seçim 1943'te yapılmıştı. Seçilen meclis üyeleri 1947'ye kadar görev yapacaktı. Ancak bu sürede muhalefet partilerinin kurulmasına izin verilmiş ve hızlı bir değişim gerçekleşmişti. Bunun üzerine CHP meclis grubu belediye ve genel seçimlerin öne alınmasını kararlaştırdı. Amaç muhalefet partisini hazırlıksız yakalamaktı ancak DP belediye seçimlerine iktidarın yanlı davrandığı ve seçim güvenliğinin olmaması gerekçesiyle katılmadı. Genel seçimlerde ise DP yeterli sayıda milletvekilli aday gösteremediğinden 21 Temmuz 1946' CHP 465 milletvekilliğinden 395'ini alarak seçim zaferi kazandı. Seçim sonuçlarından sonra DP seçimde baskı ve hile yapıldığını ileri sürdü ve 1946 seçimi literatüre "Türkiye'nin siyasi tarihindeki en şüpheli seçim" olarak geçti.

SEÇİMLER VE REFORMLAR

1946'ya kadarki dönem tek partili dönem olsa da 1946' kadar seçimler düzenli olarak dört yılda bir yapılmıştır. 1935'ten başlayarak kadınlara da seçilme hakkı tanınmış, dönem boyunca açılan muhalefet partileri kısa sürede kapatıldığı için hiçbir genel seçime katılmamışlardır. 1924 Anayasası'na göre egemenlik TBMM'de olsa da seçim sisteminin demokratik değildi ve CHP tarafından desteklenmeyen bir milletvekilline mecliste yer yoktu. Halk Fırkasının tüzüğüne göre partili milletvekillerinin sadece parti grup toplantısında serbest söz söyleme hakkı bulunmaktaydı. Meclis toplantısında grup adına başkanlardan başka kimsenin söz söyleme yetkisi yoktu. Aksine hareket eden milletvekilli üçüncü ihtar da partiden ihraç ediliyordu. Böylece tek parti dönemi boyunca tamamen parti merkezli hareket eden kişisel inisiyatif kullanmayan hiçbir eleştiri yapamayan bir milletvekili profili ortaya çıkmıştı.

Tek partili dönem boyunca toplumsal ve siyasi hayatı radikal biçimde değiştiren laikleşmeyi hedefleyen reformlar yapılmıştı. Bu reformlar, devleti, eğitimi, hukuku ve toplumsal yapıyı laikleştirirken dinsel sembelleri kaldırarak yerine batılı sembelleri koyuyordu. Reformlarla yalnızca düşünce ve inanç yapısı değil kişilerin dış görünüşlerini de değiştirmek hedefleniyordu. Devletin laikleştirilmesi için 1922'de saltanat kaldırılmış, 1923'te cumhuriyet ilan edilmiş, 1924'te halifelik kaldırılmış, 1928'de devletin dininin İslam olduğu hükmü anayasadan çıkarılmış ve 1937'de laiklik bir ilke olarak anayasaya girmiştir. Toplumsal yapının laikleştirilmesi için fes ve her türlü başlığın yasaklanması ve 1925'te şapka kanununun çıkarılması, yine 1925'te tekke, zaviye ve türbelerin kapatılması, müritlik dervişlik gibi tarikatları hedef alan yasaklar getirilmiş, halktan gelen tepkiler ise İstiklal Mahkemeleriyle bastırılmıştır. Kadınların kılık kıyafeti ile ilgili dönem boyunca herhangi bir düzenleme yapılmamıştır. Yine 1932'den itibaren ezan ve Kuran

Türkçe okunmuş Arapça ezan ve kamet okumak yasaklanmıştır. Bu uygulama uzun yıllar sürmüş, 1950’de Demokrat Partinin iktidara gelmesiyle bu yasak kaldırılmıştır. 1934’te soyadı kanunu yürürlüğe girmiş, TBMM, Mustafa Kemal Paşa’ya Atatürk soyadını vermiş, başka bir Türk vatandaşının bu soyadı alması yasaklanmış ve tüm geleneksel unvanların kullanımı da (askeri nişanlar dışında) yasaklanmıştır. “Geleneksel” in yerini “modern” in alması sürecinde 1925’te saat ve takvim 1928’de ise rakamlar ve harfler değiştirilmiştir. Kitapların basımında tamamen yeni alfabeyle geçiş ise 1 Ocak 1929’dan itibaren gerçekleşmiştir. 1931’de Ölçüler Kanunu çıkarılmış, ancak halkın yeni birimlere alışması için Kanun’un yürürlüğe girişi 1933’e kadar ertelenmiştir. Yine modernleşme adına Türk müziği eğitimine son verilerek radyolarda 8 ay boyunca alaturka müziğin çalması tamamen yasaklanmıştır. 1924’te Tevhid-i Tedrisat Kanunu çıkarılmış ve bakanlık tüm medreseleri kapatmıştır. Hukuk alanında laikleşme içinse 1924’te din yasalarını uygulayan Şeriye Mahkemeleri kaldırılarak davaları görme yetkisi Adliye Vekâletinin Nizami Mahkemelerine devredilmiştir. Medeni kanun, Türk Ceza Kanunu, Borçlar Kanunu ve Türk Ticaret Kanunların Batılı ülkelerden çeviri ve uyarlama yoluyla hazırlanmasıyla çıkarılmış ve hukuk sistemi üç yıl gibi kısa bir sürede kökünden değiştirilmiştir.